

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3157/2021. (IV. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.X.10.340/2019/8. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Payrich Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Payrich András ügyvéd) által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. §-a alapján az ügyben első fokon eljáró bírósághoz 2020. október 12-én benyújtott alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Ebben kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Mfv.X.10.340/2019/8. szám alatt hozott, az indítványozónak 2020. augusztus 12. napján kézbesített ítélete, valamint a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.189/2016/21. számú elsőfokú, és a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.524/2017/71. számú másodfokú ítélete alaptörvényellenességét, és azokat semmisítse meg. Az Alkotmánybíróság főtítkárnak felhívására kiegészített és módosított panasz szerint a bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését [a panasz szerint így közvetve a B) cikk (1) bekezdését]. Az Alkotmánybíróság a panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [2] 1.1. Az indítványra okot adó ügyben az alkotmányjogi panasz és a bírói döntések értelmében az indítványozó (felperes) munkaviszonyát 2007. november 23-án kelt rendkívüli felmondással a munkáltatója (alperes) megszüntette. Az indítványozó keresetében – különböző jogcímenen – 309 490 711 forint és kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 1.M.902/2007/12. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, ezért a felperes munkaviszonya a közbenső ítélet jogerőre emelkedése napján szűnik meg. A Fejér Megyei Bíróság 2009. szeptember 16-án jogerős 3.Mf.20.675/2009/6. számú közbenső ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta. A Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság a munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei tárgyában folytatta a pert, és az 1.M.902/2007/84. számú részítéletével a felperes részére végkielégítés, valamint felmentési időre járó átlagkereset megfizetésére kötelezte az alperest. A felperes fellebbezése folytán eljáró Székesfehérvári Törvényszék a 3.Mf.21.723/2013/20. számú részítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett részét helybenhagyta. A jogerős részítélettel szemben a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a Kúria az Mfv.I.10.638/2017/5. számú részítéletével a Székesfehérvári Törvényszék részítéletét hatályában fenntartotta.
- [3] A többi jogcímen érvényesített követelés tekintetében az eljárás folytatódott, az indítványozó részben pernyertes lett, az ezt meghaladó keresetet és a viszontkeresetet a bíróság elutasította. A Kúria a jogerős ítéletet késedelmi kamatot illetően változtatta meg, és ezen kívül átalánytérítés, elmaradt munkabér, kártérítés és ezek késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az alperest (Mfv.X.10.340/2019/8. számú ítélet).
- [4] 1.2. A panasz – a pertörténet és az ítéletek részletes ismertetése, számos alkotmánybírósági határozat felhívása, az Emberi Jogok Európai Bírósága egyes döntéseire utalás mellett – az Abtv. 29. §-a szerinti befogadhatóság alátámasztása, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség körében azt adja elő, hogy az indítványozó „fent nevezett eljárással kapcsolatos” aggályait „az eljárások során kelt iratok, ítéletek tartalmát elemezve” kívánja „az Alkotmánybíróság elé terjeszteni, mindezeket az eljárási hibák fajtái szerint pontokba foglalva”. A panasz szerint „[a] jelen alkotmányjogi panasz kérdéskörében az alapvető alkotmányjogi kérdés az, hogy a polgári peres eljárás során a tisztességes eljárás keretei, a jogorvoslathoz való jog biztosítása és a jogállami kritériumrendszer keretei hogyan érvényesülnek, ezen két kritériumrendszer egymásra hogyan hatnak, és a bíróságok az eljárásaik alá tartozó ügyekben a mérlegelési tevékenységük során a bizonyítékok figyelmen kívül hagyásával, bizonyítások nem, vagy csak részben való lefolytatásával állapíthatnak-e meg úgy tényállásokat, hogy azzal szemben lehetlenné teszik a rendes jogorvoslat igénybe vételét.”

- [5] A panasz részletesen foglalkozik a másodfokú eljárásban hozott ítélet indokolásának egyes elemeivel és a Kúria ítéletében az indítványozó által állított jogsértésekkel. A panasz szerint az elsőfokú eljárás nem szolgált mást, mint mihamarabb lerendezve az ügyet, a felpereseket eltántorítsák, a bíróság a tényállást nem tárta fel kellőképp, ennek okán a másodfokú bíróság folytatta le a bizonyítást, elzárva ezzel felperes jogorvoslati lehetőségét. Utal arra, hogy a peres eljárás 2007 decemberétől 2020 augusztusáig tartott; kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy emiatt az ítéletek megsértik indítványozónak az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jogát.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság egyes formai és tartalmi törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [8] A panasz határidőben érkezett az Alkotmánybírósághoz [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. A panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés], tartalmazza ugyanis azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont, Abtv. 27. § (1) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [9] 3.1. Az indítványozó a bíróság eljárásában felperes volt, érintettségének a fennállása az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontján alapul.
- [10] 3.2. Az Alkotmánybíróságnak vizsgálni kellett, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogra hivatkozik-e, és az Abtv. 29. §-ában foglaltak teljesülnek-e.
- [11] Az Alaptörvénynek a kiegészített, módosított panaszban megjelölt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését] illetően azt lehet megállapítani, hogy az alkotmányjogi panasz Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja.
- [12] Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmeként egyrészt a bírói döntésekben alkalmazott egyes jogszabályokban szereplő eljárásjogi és anyagi jogi rendelkezések mikénti értelmezése, másrészt a bírói döntések jogsértő voltuk miatti alaptörvény-ellenességére hivatkozott.
- [13] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlatára, amely szerint – mivel a testület „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”, ezért – eljárása során nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntés jog-, illetve törvényszerűségét. Ezért „[ö]nmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Az Alaptörvény indítványban felhívott, az Alaptörvény Szabadság és Felelősség című részében szereplő egyes alapvető jogokat illetően az indítványozó részben azt sérelmezte, hogy a bíróságok az ő perbeli érveit nem osztották, az anyagi és eljárási szabályokat helytelenül értelmezték, illetve alkalmazták, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság helyébe lépett. Ebben a körben a panaszban foglaltak alapján nincs kellő következtetési alap annak megállapítására, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye merülne fel. Így az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.
- [14] Az Alkotmánybíróság emlékeztet rá, hogy „[n]em vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogyan azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tény-

állás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat.” {3331/2020. (VIII. 5.) AB határozat, Indokolás [34]} Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az indítványozó által hivatkozott tisztességes bírósági eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részelemét képező indokolási kötelezettség vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata töretlen. Eszerint „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [15] A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt az elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság figyelemmel van a jogvita természetére, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseire, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmekre és észrevételekre, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdésekre {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]–[34]; 3179/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [67]}. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben eljáró mindhárom bíróság az indítványozó valamennyi felvetésével érdemben, részletesen foglalkozott. Egybehangzó a döntésük abban, hogy a konkrét esetben a felmondás jogellenes volt; ennek az egyes jogkövetkezményeit vonták le eltérően, több eljárásban, a kúriai ítélet szerint huszonöt jogcímen előterjesztett egyes kereseti kérelmeket illetően, azokat külön vizsgálva és döntéseiket részletesen indokolva.
- [16] 3.3. Az indítványozó panaszában a per elhúzódására is hivatkozott, sérelmezve, hogy az ügyben több mint 12 év után született felülvizsgálati ítélet. „Az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti panasz esetében csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet (amennyiben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben támadott ítéleteket megsemmisítené, a bírósági eljárás újra kezdetét venné, tehát a per csak tovább húzódná).” {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [66]}
- [17] 4. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2021. március 30.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1779/2020.

